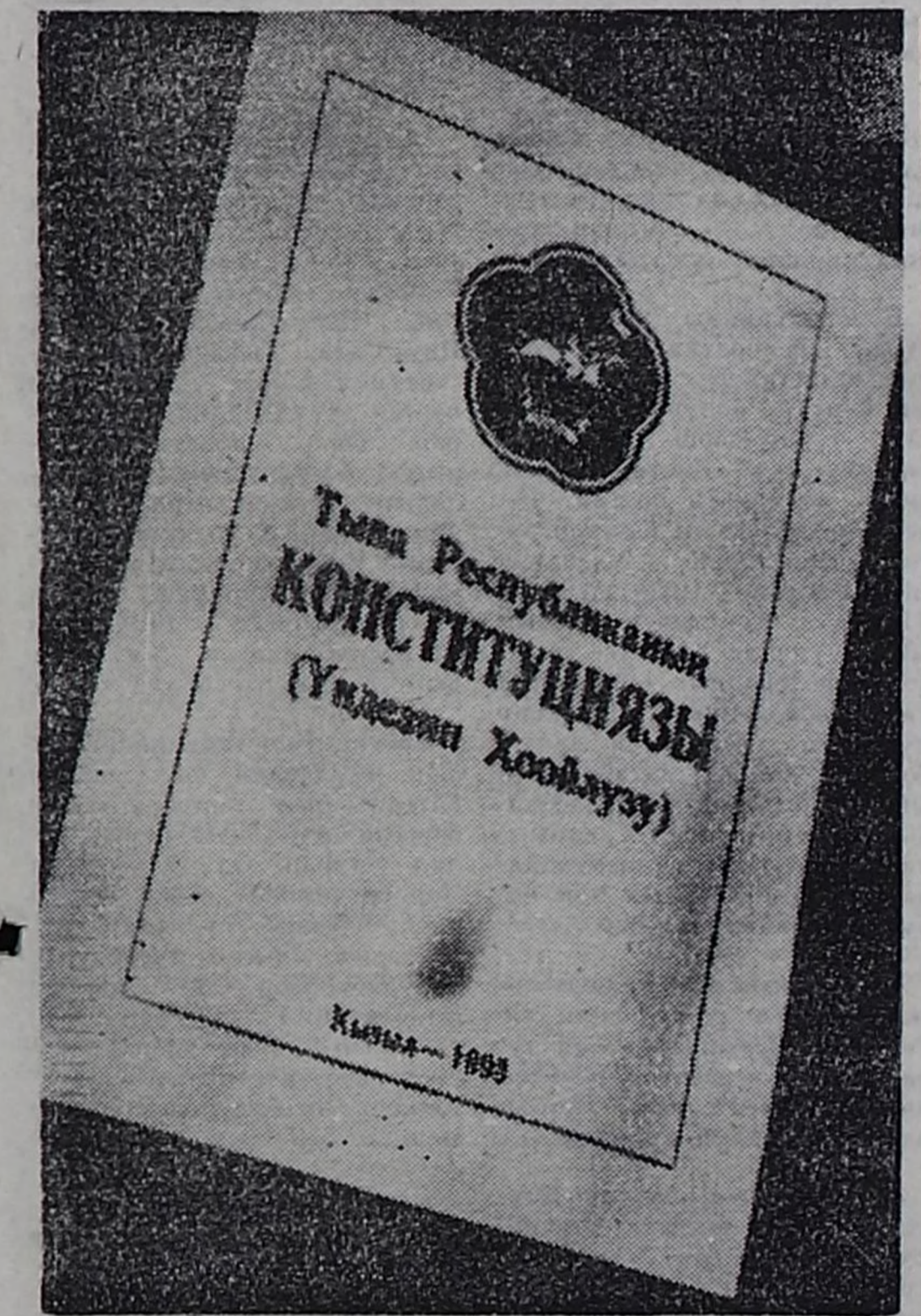


Бөгүн—Тыва Республика- нын Конституциязының (Үндезин Хоойлузунуң)

Х У Н У

5 чүүл.
Тыва Республиканың хой националдыг хамаатылары
Тыва Республиканың улус чогу болур.
110 чүүл.
Тыва Республиканың күрүне байырларлары:
— Тыва Республиканың Хууу — август 15;
— Тыва Республиканың Конституция хууу — октябрь 21.
Август 15 болгаш октябрь 21 чыл сабында дыштаныр
хүнер болурун доктадыр.



ДЕМОКРАТТЫГ ҮНДЕЗИН ХООЙЛУВУС

Тыва Республиканың чаа Конституциязын (Үндезин Хоойлузун) хуулап алган хуу — 1993 чылдың октябрь 21-ини хуу бистиң республиканың хой националдыг чогуунуң төөгүзүңге кезээде артар. Бо Конституцияны Тываның бүгү чогуунуң референдуму эзууга бадытканы — чаа Үндезин Хоойлузунуң өңдө демократтыг утка-шынары-дыр.

Чаа Конституцияның төдөлүсүн бүгү таладыг сайгарып көргөн сөөдүңдө, бир чыл бурунгаар — 1993 чылдың октябрьда анаа ат салырының байырлардыг баулаанын каржир аас-кеңиштиг болган мен. Тыва Республиканың Конституциязын хуулап алган байырлардыг баулаанын үезинде анаа киришкен, олурган улуг-биче назыгы кижилериниң илчан өөрүшкүзүн чүү дээр! Кижиниң дүрүмү эзууга чоргаралы, өөрүшкүзү чайгаар-ла көдүрлүп келир болганын демократтыг Конституцияныстың бир чыл оюнуң хууңдө ошалап демдегээр болган мен.

Россия Федерациязының составында Тыва Республиканың бот-догушаан күрүне

эргезин чаа Конституцияда ажылдааны, хамаатыларның эргелерин, хосталгаларын болгаш хуулап алырларын тодаргай айтканын оша чуугу-ла ужу-дузалыг.

Тыва Арат Республиканың эң баштайгы Конституциязын (Үндезин Хоойлузу) 1921 чылда, биргээр чугаалаарга, дөртөн беш чыл бурунгаар хуулап алганы-биле Тыва Республиканың чаа Конституциязын хуулап алган хууңдө бээр бир чыл болуп турары сырый хол-баалыг деп санаар мен. ТАР-ның бирги болгаш ооң дараазында үш конституцияларынның эң чугула чүү-дерин амгы Конституция-высты ажылдап кылдыра, барымдаалап көргөңдө бөгү демдегелерин барып болбас. Бичаарга Тыва Республиканың амга чедир хуулап алганы бүгү хоойлулар ТР-ниң Конституциязынга бүрүн дүшкөңнөн, моол сон-гаар хуулап алыр хоойлу-болганын база чигез-биле дүүш-кен турарып айтыры артык эвес. Конституция — чурт-тун бүгү хоойлуларының үн-дизин.

Алексей ДУГЕРЖАА.

САДЫГ ХАНДЫРЫЛГАЗЫ: ол кандыгыл, көрээли

Барын-Хемчик кожуунуң төвү Кызыл-Мажалык суурда бо чылын арат, тараачын ажыл-агыйлар кылып турарларын, биче бодуруленин, организацияларын, хууда улустун 10 ажыг салдылары ажыттыган.

Чамдыг салдылар аш-чөм, Улетур барааннары-биле элөөн байлак, Олар колдуунда бараанын Саян артында сөөртүн өкпөк турарлар. Садыг буруу чоңа чуугула керек бараанын садыг-саарар соругалыг. Араттарын садыг Эри-Бар-дын, Барлык суурларда бааа ажыттыган. Суурда хуу садыгларын агында, саарык-чыгарың баран садыг-саарар саарыга төвү бакчыны, ооң чанында бааар шөдүн база кылган. Бо бүгү олар-ның садыг-саарыга кылы-рынга холчок таарымчалыг болгаш ынаар чок үзүктел чок бар.

Суурда кожуунуң херек-дегээр нитилелдиниң бааза салдылары хей болгай. Олар-ның ажыл-агыйын кожокоон-тун баштаар чери база эле тургузуу эгелөөн. Кожууну-ның херек-дегээр нитилел-диниң чамдыг салдыларына бараан ховартап, нитилелде өрө-ширеге таварып, бааза-лардан бараан алыр берге-дөө, акша-төгөрүк челишпес-төө. Бичаарган рыноктуң пегедезин эзуугаар өскөр ажылдавас болза хоржок

КАРТОФЕЛЬ, НОГАА

Республиканың ажыл-агыйларын картофель бо чылып кандыг болганал? Көдөө ажыл-агый болгаш аш-чөм яамызының үнүш ил-дизинде анаа хамаарыштыр дараазында сав-түңнү алды-выс. Ажыл-агыйлар карто-фельди бо күзүн 942 гектар черден ажааган, 2300 тонна-ны ажаап алган. Дүжүтү кандыг болганал? Бир га черден ортумак дүжүт — 24 центнер.

Яамының үнүш ил-дизи-нин пачалыгы А. К. Хо-валыг үстүдө сан-көргүзү-лери адып, көргүзүп олурар, бо чылдың картофельниң дүжүдүңгө таарыммаанын чажырбады. Пана эзуугаар бо чылын ортумак дүжүтү 80 центнер чедирин бо-дип турган бис. Чедирин шы-лаан барганымыс ол-дур. Күсүк ажылдарның түңнө санашкыны-биле алырга, ажаап алган дүжүдүүскө деңгээрге, чазын үрөзүн ба-за өске-даа чүүдөргө үндүр-

ген чарыгалдарымыс хей болган-дыр, күсүк дүжүт-биле дуглатпымай барган деп чугаалады. Чазын та-чем турар үеде үнгөн ча-рыгал күзүн дүжүт-биле дуглатпымай баарга ил-чанмай кычарар. Улуг-Хем, Чаа-Хөл, Чеди-Хөл, Би-Хем, Каа-Хем, Ба-рыш-Хемчик, Сут-Хөл, Чөөн-Хемчик, кожуун-нарын ажыл-агыйлары кар-тофельди бо чылып эрткен чылдаазында 2,3 катан эвээшти ажаап алган. Ын-дыг байдалдан нити көр-дүңгөн соруга катчап өскөн күсүттүңер деп. Бичаарга оң ажыл-агыйлар бодуңуң херек-дегээр картофельди бел-тепкөп алганар.

Агаар-бойдустуң өд-ча-тыг таарымча чок байдал-дар тараа, картофель-даа шөдөрүңгө чөмүшчидиле бел-тепкөп алганар, оң садым ап, ажылдар акша олар-да чок, чөмүшчидиле дуга-

«Межегейден» медээлер

СИЛОС ЧЕТЧИР
Силостун нити панаы 2900 тонна турган болза, ону 2400 тонна кылдыр күсүдөп алган. Ам 500 тонна силос-ту каймып алыр силер деп айтырармыга, Алексей Ху-наевич каймы-даа ап шы-давас бис, 2400 тонна силос биске четчир диди. Ажыл-агыйның удуртукчузуңушын санаашкын кылып ал-ганга бүзүрөөс арга чок.

Сенаж салыр план 2000 тонна. Ону 50 тонна ажыр күсүдөп алган. Силос, се-наж салырынга Эрес-оол Тунай, Александр Бушук-оол, Кызыл-оол Монгуш олар эрестиг ажылдаанар.

ЧОЛАЧЫЛАРЫҢ ДУЗАЗЫ УЛУГ
— Дүжүт ажалдааныга дузалыгы келген чөмө-чаларның ажылы демде-гелөөс болза хоржок — деп, Алексей Хунаевич мөмө-кады Оларга Кызылдан келген Дадар-оол Монгуш, Александр Ожигбилев, Бай-Хаактан Анисмоов, Панкратов олар хамааржыр. Оларның аразында Декар-оол Монгуш өргөн чылып баа-ла бо ажыл-агыйга, бодуңун КамаАЗы-биле дү-жүт ажалдааныга кириш-кен.

ШАНДА АЖЫЛ

Төп шаңдыг ажылчына-рының (эргелекчи Оюмаа Ооржик) ажылы килди тү-лүк. Тарааның бирги ийги-арылашкыны, ону курга-дыры, чаб-чайыкка, хар-чамга бастырбас дөң чө-жеткиг кандыг ажыл чок дээр. Ол хуулааны шаңдыг доктаамал мөргөстери Пер Дегтяренко, Орлан Чамыл олар эки күсүдөп келген. Ол ышпак шаңдыг ажыл-чыны Саяна Монгуш мак-тадыр ажалдап турарлар-ным бирөөзү.

ШАНДА АЖЫЛ
Төп шаңдыг ажылчына-рының (эргелекчи Оюмаа Ооржик) ажылы килди тү-лүк. Тарааның бирги ийги-арылашкыны, ону курга-дыры, чаб-чайыкка, хар-чамга бастырбас дөң чө-жеткиг кандыг ажыл чок дээр. Ол хуулааны шаңдыг доктаамал мөргөстери Пер Дегтяренко, Орлан Чамыл олар эки күсүдөп келген. Ол ышпак шаңдыг ажыл-чыны Саяна Монгуш мак-тадыр ажалдап турарлар-ным бирөөзү.

КАНДИДАТТАР ДЕПШИДИЛГЕЗИ

Дөдө Хуралдың хуусаа-зында эрте чоруган депу-ттарының орунга хостал-ган округтардан депшиди-ле хуралдары уламчылап тур-ар. Каа-Хем кожуунуң Сарыг-Сейтин Чөөн 12 ду-гаар соңгуда округдан депу-татка кандидат кылдыр

Дөдө Хуралдың хуусаа-зында эрте чоруган депу-ттарының орунга хостал-ган округтардан депшиди-ле хуралдары уламчылап тур-ар. Каа-Хем кожуунуң Сарыг-Сейтин Чөөн 12 ду-гаар соңгуда округдан депу-татка кандидат кылдыр



Алексей ДУГЕРЖАА.

Дөдө Хуралдың хуусаа-зында эрте чоруган депу-ттарының орунга хостал-ган округтардан депшиди-ле хуралдары уламчылап тур-ар. Каа-Хем кожуунуң Сарыг-Сейтин Чөөн 12 ду-гаар соңгуда округдан депу-татка кандидат кылдыр

ДООЗУПТАР АРГА БАР

Ам ажыл-агыйда артан сыпта 1000 га кызыл-тас, 100 га черде арбай бар. Ажыл-агый удуртукчузу-нуң санап турары-биле алы-рга, бир эвес хуңде-ле орту-маа-биле 200 гана ажаап ап турар болза, бо неделяда дүжүт ажалдааны доо-зу-птар арга бар.

ШИМЧЕДИКЧИ ЧӨК ТУРАП

Ажаалдага нитизи-биле 12 комбайн киришкен. Бичаал-даа тускай эртемни-герлерни чугаази-биле алыр болза, нитилелдин комбай-нары колдуу-ла эргижирөөн, ыңчангы үрелишкисинер хей болган. Ам безин ийи комбайн шимчедикчи чок туруп алган. Акша-төгөрүк чок үеде оларны септеп кы-лып алыр берге болбайн аан. Бичаал-даа артык кезектер тывары-биле ажыл-агыйның тускай эртемни-гери хөдөлүп турар.

УЛУГ-ХЕМДЕН ДУЗА

Моол мурнууда дүжүт ажалдааның эгезинде межегейжилерге кожазы «Кара-Булуңуң» үш ком-байны дузалыгы турган болза, олар ам боттарын тараанын ажаап киришкен. Оларның орунга чокта чаа Улуг-Хем кожуунуң «Ишти-Хем» совхозтан үш комбайн дузалыгы чедип келген. Оларның ажылдап турары мактадыг, бир комбайнда-ла ийи комбай-нер бар болгаш эелчепи ажылдап турар.

МУРНАКЧЫЛАР

Ажыл-агыйның дуржул-галыг комбайнлеринге хамааржыр Александр Чы-гакпан (алыс фамилиязын Оюн, Оюннар, Александр-ниң чоңу ону Чыгакпан Александр дээр), «Тилелге» совхозка-ла эки ажылы-биле сурагжаан комбайнер Кызыл-оол Вады-Хөө (ам Межегейде келгеш, элөөн каш чыл чөдө берген) олар бөгүндө база-ла мурнакчы-ларның одуруундан дүш-пейн турарлар. Ол ышпак Кошкар-оол Оюнуң чүге мак-тан-а бот-боттары удур-дедир мурнакчы, улаа-да-раа шаңалдыг черлерин ап келген комбайнлер-ди.

АШ-ЧЕМ ЧЕТЧИР

Акционер нитилелдин бир дугаар бригаданыга Дося Ооржак улуг повар, ооң дузалыгы Чимисаа Монгуш. Олар механиза-торларның макталын чаа-лап алганар. Механизм-торларга сүт, өрөмөни док-таамал берип турары эки. Поварларның кылган чеми амдары. Кежээ орай 11 шак үезинде чөмгөргө, дү-некиниң 1 шак, 2 шак ар-зында безин чөмгөргө ту-рарлар. Чөм изи турда че-дирин бээр амыр эвес херек деп билзе эки.

СИГЕН ПЛАНЫ КҮҮСЕТТИНГЕН

Бо чылын 1300 тонна си-ген белтөөр план күсүт-тинген, Сигенчилерин удур-тукчузуңга каш чыл бурун-гаар Николай Романович Толочковту салган соонда, бо ажыл көсүкү-биле эки-жөөн Алексей Хунаевич мактап чугаалады. Ол ыш-пак чылдыңна пресстөрү машинага доктаамал ажыл-дап келген Александр Моң-гени база мактай тыртып кагды.

КӨЖҮП ЭГЕЛЭЭН

Ажыл-агыйда бо чылын нитизи-биле 9 кодан шөдөр мал кыштар. Оларның ал-дызын кышталарга кежир-ген. А артка үш кодан хойну күсүдөргө чөккү хуңдере көкүрүк көдүң-ген. Кышталарда көдүң-кылдыман ажылдар аяк-даа хей. Оң кадында үш кышталарың шуут хоо-у-ратканы-биле шада ман-далар, шийдер, шифер ты-вылдын турар.

Билд-даа болза кыш-таларында көжүт чөдө бер-ген малчылар үрүмкө сеп-телген кылып эгелөө.

САДЫГ-ООЛ ООРЖАК
Тавды кожуун.

БИСТЕР, ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫҢ ХӨЙ НАЦИОНАЛ

улузу, төөгүңүң чаңчылдарыңга даянышаан, бистиң чаңгыс чер-чурттугларыңың мурунку, амгы болгаш келир үедеги салгалдарыңың мур-нунга бедик харысалганы медегер билбисшаан, Тыва Республиканың тускай догунаан күрүне эзу-төрезин катан тургусушаан, демократтыг нитилелдин хөгжүдөзүңүң нити хуулап көр-гөн делегей принциптерин савгыышаан, Тыва Республиканың хамаатыларының эрге-ажыын болгаш тура-соруун илеретипшаан, бо Конститу-цияны хуулап алгаш, ону Тыва Республиканың Үндезин Хоойлузу кылдыр чарлап тур бис.

БОТ-ДОГУНААН ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫҢ БАШТАЙГЫ

Конституциязының бирги арнында ыңчар биж-жөөн.

КОНСТИТУЦИЯ КОМИССИЯЗЫНЫҢ КЕЖИГҮННЕРИ

Үндезин Хоойлууга ат салышыкының дузалы-нын соонда Чазак бажыкының чанынга турда, журналист Маадыр-оол КАЛЧАН бо чуркту тырттырган.

АЖЫЛ-АГЫЙЖЫ АЯН-ЧОРУК

Тыва Республиканың Пре-зидентин Ш. Д. Ооржак пе-дого эгезинде Сут-Хөл ко-жуунуң ажыл-агыйлары-на, бодуруг черлеринге, чурттакчылыг суурларга, малчын коланарга, хову, шөдөргө чөдип, кожуунуң нити байдалы-биле тааныш-кан. Күрүңгө баштадыкы ажыл-агыйга аян-чоруктуң кол соругазы — тус чер оргаларының ажыл-чору-дуглазын улам быжылгаар, чонунуң социал амдыралы-биле тапыжып көөр, эконо-

миктиг реформаларың дөштүг болдуруларың талаа-зы биле санап-оңалды кадары.

Октябрь 19-20 хүнеринде Ш. Д. Ооржак Чөөн-Хемчик кожуунуң ажыл-агыйла-ры-биле тааныжып, ыраакы суурларга четкичти. Ооң соонда кожуун төвүңгө ча-гырга чөриши алырар аян-чы-биле харылап турар спе-циалистер-биле жуураалды-ганы кылып, ажыл-агыйны сүмележилгенин чорутка.

(Бистик корр.).

Телевидение Понедельник

ОКТАБРЬ 24 БИРГИ ПРОГРАММА «ОСТАНКИНО» канал
6.30 ЭРТЕН.
9.00 «Гоботтар дайыны» Мультисернал.
9.25 «Черлик Роза» Телесернал.
9.55 «Кыял болгаш хойду» 10.25 Концерт.
10.45-11.15 Парашют акробатиканын талазы-биле делегей чемпионнады.

15.52 МЕДЭЭЛЕР.
16.00 Күсүлмичи ойнаар-кызы.
16.30 Сылдыстар шагы.
16.52 МЕДЭЭЛЕР.
17.00 Сылдыстар шагы.
17.20 «Элен болгаш уруглар» 17.52 МЕДЭЭЛЕР.
18.00 Бүгү удуз чугаалажыр-дыр.
18.30 СБ-ның тывызын.
18.45 Сурагыг кижилер. XX век. Р. Зорге.
18.52 МЕДЭЭЛЕР.
19.00 «Чугула айтырыглар шагы».

19.30 «Черлик Роза» Телесернал.
19.55 Театр х ТУ. О. Яковлева.
20.40 «Тамчыктыг удунар, чаштар!»
21.00 МЕДЭЭЛЕР.
21.40 Спорт уик-энд.
21.55 Эр болгаш херэжвен кижилер.
22.40 «Эрткен үеңиз херээ» Улуг кижилерге мультифильм.
22.55 Пресс-экспресс.
23.52 Делегей бөгүн.
00.00 Пресс-клуб.
00.20 Уран чүүлдериниң дугуру.

00.52-01.00 МЕДЭЭЛЕР.
ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.

9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Хуулаазын аптаражыгаш.
9.35 «Денеша».
10.05 «Мөгүдөөнөр, майор Кардов». Уран-чечен фильм.
11.35 Телесолуң.
11.40 Тараачынар айтырны.
12.00 - 12.20 МЕДЭЭЛЕР.

15.55 Дамчыдылгалар программазы.
16.00 МЕДЭЭЛЕР.
16.20 Мульти-пульти.
16.25 Уругларга дамчыдыла.
17.05 Хунуң-не байырла.
17.45 Чаа шугум.
«ТЫВА» канал
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.10 Музыг дамчыштыр баш-тыр чедиршикчиңери.
18.30 Аалчыларыңыс - «Камон-Орнокто», «Азия».
19.15 «Диалог».
19.35 «ТЫВА ЧЕРДЕ».
19.55 Чарлалдар.

«Шын» солун неделя дургузунда телекөрүкчүлерге (Октябрь 24-тен 30-ге чедир)

16.00 Домисолька.
16.30 Хуулаазыннар, азы Сн-цема.
16.52 МЕДЭЭЛЕР.
17.00 Джем.
17.20 «Элен болгаш уруглар» 17.52 МЕДЭЭЛЕР.
18.00 Байдал.
18.30 «Кыял болгаш хойду» 18.45 Сурагыг кижилер. XX век. М. Ганди.
18.52 МЕДЭЭЛЕР.
19.00 «Чугула айтырыглар шагы».

19.30 «Черлик Роза» Телесернал.
19.55 ТЕМА.
20.40 «Тамчыктыг удунар, чаштар!»
21.00 МЕДЭЭЛЕР.
21.40 «Дуртукчуларның хол-дарында»
21.50 Алдын шилгер.
22.35 «Диалог» Уран-чечен фильм.
23.52 Делегей бөгүн.
00.00 «Диалог» деп уран-чечен фильминиң уланчызы.
00.20 Футбол.
00.40 Улуг кижилерге мультифильм.
00.52 МЕДЭЭЛЕР.
01.00-01.25 Джаз аймаа.

ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Хуулаазын аптаражыгаш.
9.35 «Денеша».
10.05 «Мөгүдөөнөр, майор Кардов». Уран-чечен фильм.
11.35 Телесолуң.
11.40 Тараачынар айтырны.
12.00 - 12.20 МЕДЭЭЛЕР.

15.55 Дамчыдылгалар программазы.
16.00 МЕДЭЭЛЕР.
16.20 «Кымың талазы?».
16.50 Оюн-моон медээлер.
17.05 Хунуң-не байырла.
17.45 «Кар-моң» чансар.
17.20 Чаа шугум.
«ТЫВА» канал
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.10 Улуг чок уруглар шко-литеринадың марафонундан репортаж.
18.40 Мультифильм.
19.10 «Хосталга зоназы».
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Чарлалдар.

«НАПЫРАЛ»: «Хуулаагың кыйгызы-биле» (Индия, 2 сериялы) 10.00, 12.50, 15.40, 18.30. Видеоаала: «Угааны четпестериниң өжээрээ» 9.30, 11.30, 13.30, 16.00, 18.00 шактарда.
«ОТЧУГАШ»: «Кара ызыгууртан Алжуба» (Индия, 2 сериялы) 14.00, 16.50 шактарда.
«ВОСТОК»: «Дэргин Бхарат» (Индия, 2 сериялы) 9.30, 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Киборг-Коп» (АКШ) 14.00, 16.00, 18.00 шактарда.

ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Мульти-пульти.
9.35 Чоруптаалы.
9.45 «Санта-Барбара». Телесернал.
10.35 «Шериг курьер».
10.50 МХАТ-клуб, «Геттпен-генден келген театр-биле ужуражылга».
11.35 Телесолуң.
11.40 Тараачынар айтырны.
12.00 - 12.20 МЕДЭЭЛЕР.

15.55 Дамчыдылгалар программазы.
16.00 МЕДЭЭЛЕР.
16.20 «Призма».
16.50 Оюн-моон медээлер.
17.05 Хунуң-не байырла.
«ТЫВА» канал
17.45 МЕДЭЭЛЕР.
17.25 «Алтыг киж чоргаар».
17.45 «Таныш өң-өөрлер».
18.05 Мультифильм.
18.25 «Төрөң черлер».
18.55 МЕДЭЭЛЕР.
19.05 Хөгжүмүң байыр.
19.55 Чарлалдар.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.05 Тодаргайы-биле.
20.20 «Эки амдырал дуга-шылда беш миңута».
20.25 «Санта-Барбара». Телесернал.
21.20 «Күскү кудалар».
21.30 Чарлал болган КР.
22.50 Спортчу карусель.
23.00 МЕДЭЭЛЕР.
23.25 С. Шолоховтун программазы.
00.20 - 00.25 Сылдыстар чугаалаарлар.

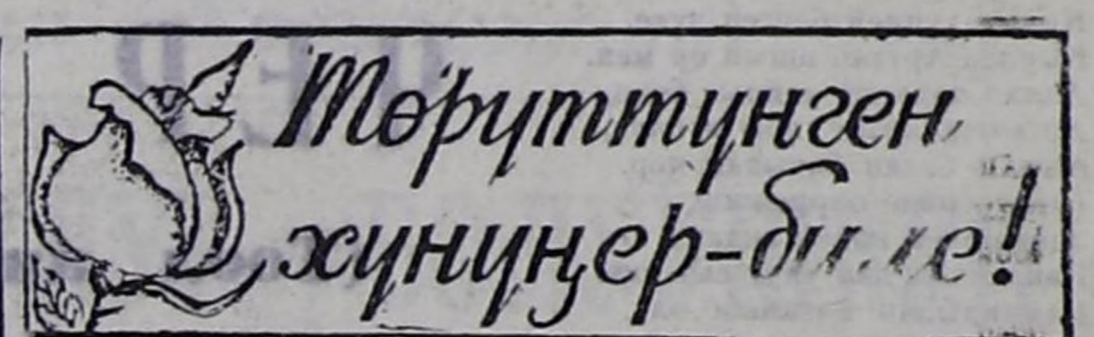
ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Хуулаазын аптаражыгаш.
9.35 «Денеша».
10.05 «Мөгүдөөнөр, майор Кардов». Уран-чечен фильм.
11.35 Телесолуң.
11.40 Тараачынар айтырны.
12.00 - 12.20 МЕДЭЭЛЕР.

ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Хуулаазын аптаражыгаш.
9.35 «Денеша».
10.05 «Мөгүдөөнөр, майор Кардов». Уран-чечен фильм.
11.35 Телесолуң.
11.40 Тараачынар айтырны.
12.00 - 12.20 МЕДЭЭЛЕР.

ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Мульти-пульти.
9.35 Чоруптаалы.
9.45 «Санта-Барбара». Телесернал.
10.35 XX век кинокарла чызы.

ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Мульти-пульти.
9.35 Чоруптаалы.
9.45 «Санта-Барбара». Телесернал.
10.35 XX век кинокарла чызы.

ИИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал
7.30 Формула-730.
8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.20 Автомиг.
8.25 Ажыкче чалап тур... ажыкче чалап тур...
8.30 Ажыктыг кижилериниң үеңи.
9.00 ЭЙ-БИ-СИ-НИҢ МЕДЭЭЛЕРИ.
9.25 Мульти-пульти.
9.35 Чоруптаалы.
9.45 «Санта-Барбара». Телесернал.
10.35 XX век кинокарла чызы.



Вистиди анык ачавыс болгаш кыргачачысы Чап Монгуш-евич ЧУЛУДУМ 1994 чылдың октябрь 22-де 55 харлаар. Ол республика школарында тыва дыл, литература талазы-биле башкылап, школа директорлап, кожуунуң өөредилге кидизин өргөктөөлөп келген болгаш амыг үеде республиканың башкылар билиг бейдер институдунун тыва дыл, литература кафедрасында айкалган турар. Ол - Чогаалчылар энциклопедия кижигу, солуннар, сеткүүдөргө оон хой чүүдөри парлатынган.

Төрүттүңген хуну-биле холбаштыр ачавыска, кыргачачымыска кан дег калкышымды, ажыл-жиңге чедиршикчи-лерин, аас-кежикти күздөвүс.
Уруглары, олгу, кепи, күдөөн, уругларыңны амы-төү: Алена, Олеся, Багыр, Байыр, Мадыр, Күдөр.

ФИЛАРМОНИЯДА
Эмнеге-кадыкшыдылга санастарын 1994 чылдың октябрь 24-тен ноябрь 1-ге чедир эрттирерин чарлап турар. Эгелээр шагы - 15.00 шак.
«Шеол храм» номиналының нестеридикчи төлөөн Валентин Дончи-оол кадыкшыдылга-эмнешиңниң биоэнергетиктиг санасыларын кыдат-тибет система-биле чорудар.
Беш хар чедир назалыг бичи уругларның, шиги-саатыг херэжвенериниң болгаш психология талазы-биле нарын амыдыралдыг кижилериниң анаа олуржуру күзепчиг эвес.

1 санастын билет өртө - 6 муң рубль.
1994 чылдың ноябрь 2-ден 5-ке чедир лекциялар болур. Эгелээр шагы - 17.00 шак.
Ак болгаш кара илбичилериниң аразыгга чугаалары (бижидиң каан) өзүгара лекциялар болур.

Бижидиң каан ол чугаалар дараазында чүүдөргө ха-маарыштыр долу тайылбыры бээр: аарыгдардан канчаар чайлаар, өкпир дугайы, ажил-агай дугайында (баңки, сад, огород, мал ажилы), ол чүүдөр өг-бүдөгө, өгленни-киңге хамааржыр (ыпакшыл илбиз), арага аарындаан, таанылаар чоруктан камгаланыр дугайы, хай-бачытпан чайлаар болгаш кезээде акша-төгөрктиг болур дугайында, дүңпер, дөңделээр, ай календары өзүгара дүжөөшкн-терин тайылбырлаары болгаш оон-лаа эске.

Лекцияга кирериниң билет өртө - 7500 рубль.
Тайылбыр алдыр-биле ажыгара телефоннар - 3-68-71, 3-68-66.

БУДУРУГЧУЛАРЫНЫ, АРАТ АЖЫЛ-АГЫЛАРЫ-НЫҢ УДУРУГЧУЛАРЫНЫ, ХУУ КИЖИЛЕРИНИҢ КИЧЭЭНИНГИНЕ
«Сибирь транссервис» акционер шигдел, «КТС» сандыг баңки, будурукчу-автомобиль тусуай төлөөкчилери дараазында автотехниканы Минусинск хоорайга сыктанд (регионда өң чымыс өртөктер-биле) сайтарың сандыг турар:

Горькийниң автозаводунуң автомобильлери:
- ГАЗ-3307 (шассириг, бортуг, самосвалдар, изотермиктиг фургоннар, чык таксилер);
- авторезиналар (Найнекамскиниң болгаш Красноярски-ниң заводтары кылган);
- 615x13 - ЗАЗ, ВАЗ;
- 645x13 - Москвич 412, ВАЗ;
- 165x70 p, 13 - ВАЗ;
- 1200x18 - ГАЗ-66, ЗИЛ-157;
- 350x18,33, 75x19 - мотоцикл ИЖ, Урал;
- 260x508 p - КамАЗ, ЗИЛ;
- 280x508 p - ЛАЗ, ЛИАЗ;
- 1400x20 - Урал.

Автомобильдерге магалдыл кезектер:
- ГАЗ 53,3307 - колваллар, блок баштары, солдуга коробалары, стартерлар, коммутаторлар, генераторлар, порш-веньер бүлүгтери, карбюраторлар, подшипваллар, крыло-лар, капоттар, акылдыштар, прокладкалар, суг насостары, сцеплениялар. 1-ги четчелелдин шимчедикчилери болгаш оон-лаа эске кезектер;
- ГАЗ 31029,2410 - крылолар, 1-ги четчелелдин шимче-дикчилери, поршвеньер бөлү, колваллар, стартерлар, тен-дерторлар, прерывательлер, джогтар, шпаклевка (паштыкы-лаан), кизалдыштар, прокладкалар, электр-моторлар 25 вт-40 вт, сигналлар, блок баштары болгаш эске-лаа кезектер;
- ГАЗ 4301 (плезель) - шимчедикчилери, солдуга короба-лары, поршень бүлүгтери, блок баштары, колваллар бол-гаш эске-лаа кезектер;
- ЗИЛ-130, 43140, 433360 - каппалар, коммутаторлар, прерывательлер, солдуга коробалары болгаш эске-лаа ке-зектер.

Бистер харылдаштырыкчылар чокка ажылдавышаан, бол-дулар да чык өртөктериниң силерге магалдыл бис, чүе дөргө будурукчу-автомобиль-биле лорт айкалган турар фир-маларың суургаларың барымдалаан көрүп турар бис.
Төлөңү көвирни кылды-лаа бооп болур.

Бистең дараазында апрельгиске казирин чалап тур бис:
Минусинск хоорай, Минусинск - Кызыл аразының автоуою-биле кел чыгара, арга кылдында «АТА» акционер шигдел (шассириг 11-ги авто-база), телефоннар 2-02-24, 64-6-85.

ӨВҮРҮНҮЧ ЧАА-СУУР ШКОЛАЗЫНЫҢ ДООЗУКЧУЛАРЫ
Анаа өрөңшп турган бүгү эң-өөр, башкылары, а ол ышкан будурулге, албан болуп организация чедириниң коллективтерин ачы-дуза марафонуга киржириңге чалап турар.
Марафон 1994 чылдың октябрь 29-та эртеңиниң 10 шак-та Чаа-Суур школазында эгелээр.

Оргкомитет.
ЧАА ТЕЛЕФОН ХАРЫЗЛААЗЫ
Россияның чөөн талакы девисээринде дараазында хоорайлар-биле кел чыгара, арга кылдында «АТА» акционер шигдел (шассириг 11-ги авто-база), телефоннар 2-02-24, 64-6-85.

ЧӨӨЛҮН ӨРЕЗИН ТӨЛӨӨР
1993 чылдың апрель 1-ге чедир тывыскаан чөзи өрөңшп артыкын 1994 чылдың ноябрь 15-ке чедир эгидин төлөөриң Ажаалга банкының Кызыл кожуулаа № 8165 салбары дындадып турар.

Банканың дараазында чаа реквизиит документтериниң бар болуп турарын база дындаплат: РФ-тин Ажаалга бан-канының Тыва банкының ОПЕРО 00164105/164005 МФО 49304001.
Айтылган чөзи өрөңшп төлөвиртерин Ажаалга бан-канының № 8165 салбарының шилчидер.
«ОТЧУГАШ»: «Хуулаагың кыйгызы-биле» (Индия, 2 сериялы) 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.

«НАПЫРАЛ»: «Хуулаагың кыйгызы-биле» (Индия, 2 сериялы) 10.00, 12.20, 14.40, 17.00, Видеоаала: «Сокеала чок адимыкчи» (АКШ) 9.30, 13.30, 17.30, «Бичиң То-киога эмгелээкчи» (АКШ) 11.30, 15.30 шактарда.
«ВОСТОК»: «Көрүп тур, шувей» (2 сериялы) 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.
«Дэргин Бхарат» (Индия, 2 сериялы) 9.30, 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Киборг-Коп» (АКШ) 14.00, 16.00, 18.00 шактарда.
«ВОСТОК»: «Көрүп тур, шувей» (2 сериялы) 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.
«Дэргин Бхарат» (Индия, 2 сериялы) 9.30, 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.

КИНО

ОКТАБРЬ 21-де
«НАПЫРАЛ»: «Хуулаагың кыйгызы-биле» (Индия, 2 сериялы) 10.00, 12.50, 15.40, 18.30. Видеоаала: «Угааны четпестериниң өжээрээ» 9.30, 11.30, 13.30, 16.00, 18.00 шактарда.
«ОТЧУГАШ»: «Кара ызыгууртан Алжуба» (Индия, 2 сериялы) 14.00, 16.50 шактарда.
«ВОСТОК»: «Дэргин Бхарат» (Индия, 2 сериялы) 9.30, 12.00, 14.30, 17.00 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Киборг-Коп» (АКШ) 14.00, 16.00, 18.00 шактарда.

РЕДАКЦИЯ КОЛЛЕГИЯЗЫ: Н. С. Базыр (кол одак-торунуң оралакчызы), А. Б. Монгуш, М. Д. Оюн (харны салгалдыг секретары), М. М. Сава (кол редакторунуң оралакчызы), Н. С. Эрген.
РЕДАКЦИЯНЫҢ ТЕЛЕФОННАРЫ:
Кол редактор - 3-43.34; келген кижилер күдөө амыр-чөр - 3-34.26; кол редакторунуң оралакчылары - 3-33.91; 3-34.17; харысалгалы секретары - 3-34.02; оралакчылары - 3-45.03.

КИЛИДИСТЕР: чытылган амыралары - 3-34.19; 3-34.98; уагтыр - 3-34.49; 3-36.73; кездэс ажыл-агый - 3-41.16; культура өөрениге болгаш чогаал - 3-39.15; медалар болгаш спорт - 3-36.82; 3-34.57; окулга - 3-34.39; 3-34.93; чагал - 3-39.03; корреспон-дар - 3-41.23; үндүрүчүлөр - 3-27.41; солук келбей-барганда - 3-37.92; 3-14.94; бухгалтерия 3-37.11.

Солук Россия Федерациязының Парлапта болгаш ме-далар конституционунуң чыныз ооралганын, медал-арын кистир чорук камгалар талазы-биле Тывада хай-галап чедирге бүрүктеттиңер.
Бүрүктеттиңер дугайы - Т.00007
Солдуга парлатканын материалдарың авторларыңның бодаларың редакцияныг туржу-биле дүшөйшп барып болур. Айтылган фактылар саныны болгаш эске-лаа тынадылары дөңгө авторлар боттары харысалгалыг.

Тыва Республикаың Пар-лапта болгаш информация талазы-биле Курчун - ко-митетиниң тигор-физия: Кызыл, Шетинге болгаш Кравченко кудуму-чу, бажын № 1.